YARA BAKIMI DERNEĞİ

9. Ulusal Yara Bakımı Kongresi

27-30 Kasım 2014
Titanic Otel **ANTALYA**

ÖZET KİTABI

Yumuşak Doku Radyonekrozlarında Hiperbarik Oksijen Tedavisi

Uzm. Dr. Bengüsu Mirasoğlu
İstanbul Tıp Fakültesi, Sualtı Hekimliği ve Hiperbarik Tıp Anabilim Dalı, İstanbul

Hiperbarik oksijen tedavisi kapalı bir ortamda deniz seviyesinden (1 atmosfer absolut) daha yüksek bir basınçta aralıklı olarak %100 oksijen solunması ile yapılan sistemik medikal bir tedavi yöntemidir. Çok kişilik ve tek kişilik basınç odalarında uygulanır. Kanda çözünmüş oksijenin artması esasına dayanan HBO'nun antihipoksik, antiödem, antienfeksiöz, antitoksik etkileri olup makrofaj ve fibroblastların aktivitesini düzenleyerek, anjiogenez ve kollajen yaımını arttırarak ve epitelizasyonu hızlandırarak yara iyileşmesine katkıda bulunur. Yara iyileşmesi ile ilgili en bilinen endikasyonu diyabetik yara olmakla birlikte iyileşmesi gecikmiş birçok yarada faydalıdır. Radyoterapiye bağlı yumuşak doku hasarları da bunlardan biridir.

Radyoterapi birçok malinitede ve çok farklı anatomik bölgelerde kullanılabilen bir tedavidir. Radyoterapi sırasında radyasyonun geçtiği bölgelerde akut bir hasar oluşur ve bu hasar tedavinin sonlandırılması ile geriler. Ancak kimi zaman gelişmiş uygulama yöntemleri ve koruyucu önlemlere rağmen RT uygulanan bölgelerde aylar ya da yıllar sonra radyasyona bağlı hasarlar ortaya çıkabilir. Bu duruma genel olarak radyoterapinin geç hasarı denilmektedir.

Radyoterapinin geç hasarının görüldüğü dokularda, fibrosis ve hipovaskularizasyon ile karakterize progresif bozulma oluşur. Bir zaman sonra bu bozulma kritik bir noktaya ulaşır ve doku yıkımına, hücre ölümüne ve ülserlere (radyonekroz) sebep olur. Radyasyonun hedef dokuya ulaşırken geçtiği yol üzerindeki tüm doku katlarında oluşabilen bu hasar yumuşak dokuda oluştuğunda tedavisi güç yaralar ortaya çıkar.

Nadir de olsa hayatı tehdit edici ve yaşam kalitesini fazlasıyla bozan radyonekrozların tedavisi genel olarak semptomatik olmakta ve pek başarılı seyretmemektedir. Etkilenen bölgenin çıkarıldığı ya da onarıldığı cerrahi tedaviler ise gecikmiş iyileşme ve infeksiyon sebebiyle çoğunlukla kötü sonuçlanmaktadır. Yara iyileşmesi üzerine faydaları bilinen HBO, radyoterapi görmüş dokularda damarlanmayı arttırdığı gösterilen tek yöntemdir. Bu nedenle yumuşak doku radyonekrozlarının tedavisinde başarılı sonuçlara ulaşılmaktadır.